Skadedjur - förebyggande och bekämpning vid vegetabilieproduktion

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

På den här sidan hittar du vägledning till bestämmelserna om förebyggande, övervakning och bekämpning av skadedjur vid primärproduktion av vegetabilier.

Om lagstiftningen

- Del A, punkt 5 i bilaga I till förordning (EG) nr 852/2004

Livsmedelsföretagare som producerar eller skördar växtprodukter skall vidta följande adekvata åtgärder när så är lämpligt:

e) Så långt möjligt förhindra att djur och skadedjur orsakar kontaminering.

- Del A, punkt 9 i bilaga I till förordning (EG) nr 852/2004

Livsmedelsföretagare som producerar eller skördar växtprodukter skall särskilt föra journal över

b) all förekomst av skadedjur eller sjukdomar som kan påverka säkerheten hos produkter av vegetabiliskt ursprung.

Kontrollpunkt

Vid produktion, skörd och paketering av primärprodukter ska det finnas rutiner för övervakning och bekämpning av skadedjur. Lämpliga åtgärder ska vidtas för att minimera risken för att skadedjur orsakar kontaminering.

Vägledning (länsstyrelsernas vegetabiliechecklista punkt V13)

Kontrollera att rutin finns för förebyggande, övervakning och bekämpning av skadedjur och att lämpliga åtgärder görs för att minimera risken för att livsmedel förorenas av skadedjur.

Kontrollera:

- förebyggande åtgärder för att råttor, möss, fåglar eller andra djur inte lockas till anläggningen,
- eventuellt skadedjursavtal,
- effektiviteten av bekämpningen vid förekomst av skadedjur.

Genomförs förebyggande åtgärder så lång möjligt för att förhindra att djur eller skadedjur orsakar kontaminering?

Är lokalerna utformade och i sådant skick att smågnagare, fåglar och andra skadedjur så lång som möjligt hindras att komma in?

Är lokalerna, till exempel lagerlokaler eller packeri, anpassade för att möjliggöra effektiv skadedjurskontroll?

Är utomhusmiljön runt anläggningens byggnader anpassad för att förhindra förekomst av skadedjur?

Finns synlig förekomst av skadedjur eller skadeinsekter eller spår av dessa? Vidtas korrigerande åtgärder vid skadedjursproblem?

Är åtgärderna effektiva?

Finns dokumentation från utförd skadedjursbekämpning?

Dokumentationen ska omfatta:

- tid och plats för bekämpningen,
- bekämpningsmedel som använts och eventuell karenstid, orsak till bekämpningen,

- vem som utförde bekämpningen.

Kontrollera att kraven uppfylls i verksamheten. Gör en sammantagen bedömning av iakttagelserna och avgör om rutinerna för skadedjursbekämpning säkerställer att livsmedel inte förorenas på sådant sätt att de blir hälsofarliga eller otjänliga, eller på annat sätt strider mot livsmedelslagstiftningens krav.

Kommentar

Övervakning och bekämpning av skadedjur kan utföras av producenten själv, av en skadedjursfirma eller någon annan som producenten anlitar. Kontrollera eventuellt skadedjursprogram eller kontrakt med skadedjursfirma, kontraktets omfattning, resultat, trender, rekommenderade åtgärder och genomförda åtgärder. Kontraktet kan antingen omfatta regelbunden övervakning och bekämpning eller endast avhjälpande bekämpning vid skadedjursangrepp.

Lämnar skadedjursbolaget dokumentation över utförda åtgärder, till exempel utplacering av betesstationer, bör producenten begära att få det. Det är inget krav att det finns ritningar över placeringen av bekämpningsmedel eller fällor men placeringen bör framgå på lämpligt sätt av dokumentationen.

Bekämpningsmedel ska placeras ut och hanteras på ett sådant sätt att risken för kontaminering av livsmedel minimeras. Gift och bekämpningsmedel får normalt inte användas inomhus, till exempel i packerier eller i växthus, utan där ska istället indikatorer användas. Undantag gäller vid tillfällig och planlagd, kontrollerad, sanering som genomförs på grund av redan påvisade problem med skadedjur.

Markområdet runt produktionslokaler bör hållas fritt från produktrester och övrigt avfall. Avfall bör hanteras så att eventuella skadedjur och skadeinsekter inte får tillgång till det. Gräs och annan växtlighet runt anläggningens byggnader bör ansas så att det inte erbjuder skydd åt skadedjur.

Beroende på verksamhetens art och omfattning bör portar, dörrar och fönster hållas stängda om det är nödvändigt för att minimera risken för att djur eller skadedjur orsakar kontaminering.

Senast uppdaterad 21 juli 2026 Ansvarig grupp ROR_LH